

1887-02-21

Ophavsmand/nøgleperson

Laura Jacobsen

Type:
Dagbog

Sprog:
Dansk

Tilblivelsessted:
Rome

Arkivplacering:
CM 44, 1981

Emneord:
Kiel, Rejsedagbog, Rom,
rejsedagbøger

Dokumentindhold

Dagbog fra den sidste rejse til Rom i 1887.

Transskription

[opslag 1]

"E vietato fumare" forbudt at ryge. Den 21 Februar 1881 [1887] reiste vi til Kil [Kiel] sov om Natten paa Hamburghoff. Næste Nat i Cöln, næste Nat i Carlsruhe hvor der var meget behagelig i en deilig Have sammen med Vægsthus vi saa Grossherzog og Herzoginn Keiser Wilhelms Datter de hilsede os saa venlig. Fra Carlsruhe over Basel til Luzern hvor vi mødte Hans Henrik og der overnattede vi. Nød i det fulde Sollys den deilige Søe med sin Sne og Is klædte Krants

[opslag 2]

af Bjærge, det mest storartede Landskab, som jeg har seet. Pilatus og Rige stode ganske skyfri. Nu gik 25 over Rothkreuz Schweitz, Brunnen, Flüelen, Altdorf, Wasen ighennem smaae Tunneler til Goschenen hvor den største Tunnel begynder, den endte i Tirolo, nu ud og ind ned af Bjerget til Bellinzona, den interessanteste Fart, videre til Lokarno ved Nordenden af Lago Maggiore hvor vi laae om Natten. Lokarno har Bjergene sneklædte rundt om sig, men den er ikke saa smuk som Vierwaldstättersøen.

Den 26 Februar

Nu skiltes vi fra Hans Henrik Kl. 11, gik paa Dampskib og besøgte alle de smaae maleriske Byer, men kom ikke paa de Burrumæiske Øer, paa Grund af at alt var lukket, og Brædder for Væxthusene.

Vi kom samme Aften til Mailand 26 Februar. Sne og Is fulgte os, men hele Tiden godt Veir. 2 Dage i Mailand, Dom og Pladser omgivet af store Søilegange og Paladser, en smuk storartet By vi gik med Jernbanen fra Mailand til Genua var der til 3die Marts, kom om Morgenen den 4de efter 12 Timers Kjørsel Klokken 7 til Mailand Rom

[opslag 3]

hvor Carl og Ottilia stode paa Banegaarden og tog imod os. Vi kjørte til Quirinal, og vi vare saa glade og lykkelige for hverandre. Genua er en deilig By, vi saae der Palazzo Doria med dens store Udstrækning og

Haver. Palmer og Pinier, Zedere, og Agaver hvis Blade vare $\frac{1}{2}$ Al brede, mange havde den visne Blomst fra ifjor. Skade at Doria har solgt sin Have, saa man kun seer en reduceret Skjønhed, en Jernbane har kjøbt noget af den. Vi kjørte paa Høiderne omkring Byen de gamle Volle [Volde] med Festnings-

Værker hvor vi saa Byen under os, og det deilige Middelhav i det skjønneste Sollys under os. Oppe paa Abeninerne [Appenninerne] laae de egentlige nu brugelige Festningsværker.
I Mailand støder 4 breder Gader sammen, dannende et Kors med en Rotunde i Mitten hvorfor Hjørnerne af de 4 Hjørnehuse danne en Flade bemalet med de 4 Verdensdele. Alt, Kuppelen og de 4re Gader dækket med Glas. Pladsen Vigtor [Victor] Emanuela er med Paladser rundt med Søilegange foran, med Butikker. De meente at have faaet Mailand til Italiens Hovedstad da Vigtor [Victor] Emanuel valgte Florentz men kun i 5 Aar, da ved Pavens Umyndighed, Rom blev gjort til Italiens Hovedstad.

[opslag 4]

Vor første Udflugt var alle 6 ned til Forum, med sine mægtige Mindesmærker, hvorfra Konger, og Keisere, og Folket havde ofret, talt og handlet.

Her ser man Saturns Tempel 8te Søiler, Wespasians 3 Søiler Castor og Pollux 3 Søiler, Antoninus Pius Faustinas Tempel. Septimius Severus Buen med 3 Gjennemgange, modsat denne Tittus Buen, til høre Konstantinsbuen, og over for den Constantins Basilica.

Via Sacra gaaer imellem Septimius Severus Buen og Titus Buen.

Concordia Templet paa Gensen af Forum og Capitol, men deraf er kun den blotte Grund med den Steen hvorpaa Cicero havde talt. En Kjørevei fører indimellem Kapitol og Forum Romanum.
Vi gik derfra til Keiser Minderne om Keiser Paladserne

[opslag 5]

Samme Dag saae vi tillige St Peter, hvor Carl sagde, at de for Peter og Paulus havde glemt Christus. Det var en høitidelig og deilig Sammenværen at Jacobsen og jeg havde der med vore Børn.

Løverdagen den 5te vare vi i Villa Borghese hvor en rig Samling af Byster, Statuer, Vaser forherliger det af Mosaik paa Vægge Paneler

og Gulve prydede Rum. Her ligger paa en Scheslong Napoleons Søster Poulina Borghese af Canova, Hadrian og Antonius Pius hans efterfølger staae

som Pendenter ...

En Juno og en deilig Isis Hoved staaer i det første Rum.

En dansende Faun. 2 Ceres den ene er saa deilig, Alt antik; Carl var allerede syg havde Feber og var forkommet. Borghese havde en deilig siddende Anakreon med 2 Stjerner. Der var en deilig Have dertil C&O stode paa Altanen og saa vi kørte til Monte Pincio.

[opslag 6]

Samme Dag Løverdag den 5te Marts fra Borghese kørte vi til Monte Pincio, paa Veien mødte vi Dronningen og Kongen.

Monte Pincio er ei deilige Anlæg med de skønneste Træer og Agaver en stor Park, man seer ud over Rom

Søndag 7de Marts paa Palatin hvor Keiserpaladserne ere, og saa 1 Resterne af 2 Caligulas og 3 Tibers Borge, samt det Huus som man troer er Livias, Augustus Gemahlindes. Der var noget Mosaik Indlægning, og malede Vægge. Vi gik noget op forbi Franske Kloster (Villa Mills) saa Bonuaventura og kom til Domitians, Vespasians Søn og Tittus Broders Palads, her var 3 store Rum, og mange mindre. Det midterste af de store Rum betegnes som Tablinum var Tron Sal (Aula Regia) her holdt Keiserne Audiens. Dette gevælttige Rum havde en halvrunder Absis hvor Tronen stod, og dens ote [otte] afvexlende runde og firkantede Nicher, hvilke

[opslag 7]

[papiret er ødelagt, så de første ord er ulæselige] vise sig. Den sydlige tilstødende Sal kaldes Lararium, Huskapel for Familien og Huusguderne, kaldet saa efter det sig der befindende Alter. Til høire for Tablinum ligger Basilica imperiale, hvor Keiseren holdt Ret. Den halvrunde Tribune hvorfra staaer en Rest omgivet af en Marmorskranke som adskiller Partierne. Igjennem Tablinum naaer vi sydvest ind i det kun til to tredie Dele udgravede Rum, den sydlige Trediedel er bedækket af det derpaa liggende Kloster for Salesianerinderne, det franske Kloster Villa Mils Peristylen aabner den hele Brede til Triklinum den store Spisesal, saa de ved Bordet liggende havde Udsigt til Fontænen og

Blomstergruppen i Haven. I den halvrunde Apsis ligger for største Delen det smukke mosaik Gulv. Her ogsaa Nymphaeum ("Ninfeo")

Mandag den 7 Begyndte vi i St Clemente en gammel Baslika. Defra til Lateran Kirken, Pavens hoved Sognekirke der er 5 Sognekirker hvorfra han uddeler Velsignelsen (St Paolo fuori le Mure, St peter, St Lorenzo, den 5 Santa Maria Maggiore.

St Clemente besøgte vi igjen om Aftenen, da den som en Sjeldenhed var oplyst, den har 3 Kirker under sig, de 2 underste sees ikke nu da de staae under Vand det er for Mitra Dyrkelsen. Den første under Jorden som er et Tempel fra Kejsertiden.

[opslag 8]

saae vi hvide Vægge, med Søiler af forskjellig Art nogle maledes Billeder som ere meget utydelige da de ere fra det 4 Aar efter Chri: Derefter gik vi i Maria Maggiore som betyder den store Kirke, men det var mørk, vi kunde Indtæt see. Jeg var ogsaa træt af 5 Kirker en Dag, foruden Lateran Museomet, hvor vi først var det er i Lateran Paladset

Tirsdag den 8tende hos Falkone St Eustachio Plads Til Thorvaldsens Erindring 9 hjemme 10 hos Pasteurs Til Middag 11 hjemme kjørte vi med Ottilia da Carl var syg ud til Via Appia og saa Secilia Metellas Gravmæle, samt mange anandre [andre] paa denne Gravgade, vi saa Vannledninger. Om Løverdagen den 12 reiste Carl og Ottilia til Grækenland. Søndag inden de reiste vare i vi alle i Villa Ludovisi, saa Gallergruppen, Penelope og Telemach (Moder og Søn) eller Electra Orests, som den Gruppe ogsaa kaldes. En deilig Juno. Søndag var tom efter at Børnene vare reiste. Vi gjorde Visit hos Haven taget af Communen

[opslag 9]

Myhlenphorts og Ravnkilde. Derfra kjørte vi til Forum og saa paa Konstantins Basilica samt paa det doppelte Tempel bygget af Hadrian og kaldet Venus og Romas Tempel. J. og jeg kjørte til Palazzo Venetia, og gik derfra med J. hjem. Mandag saa vi Kongen og Dronningen i fuld Pomp kjøre til Revuen, han red med sin Stab samt med fremmede Prindsere som vare komne for at complimentere ham da det var hans Fødselsdag 14 Marts. Vaagnene [Vognene] vare aabne, Kudskene havde krusede Parykker. Vi gik en Tur paa Victor Emanuela

Piazza, som er med ny smukke Bygninger med Søiler, og har tillige et Mindesmærket "Aqua Julia". Det er en meget stor Plads. Puplicom [Publikum] raabte for Kong Umberto "Viva il Re".

14 Marts var vi endvidere i Kirken Maria Maggiore, den har 2 Kupler og en Korrunding og et Taarn, Forsiden er som et Palads med Statuer ovenpaa, og en Loggia hvorfra Paven uddelte sin Velsignelse. Alle Søilerne invendig [indvendig] ere tagne fra et Aaltidsminde [Oldtidsminde] som man dog ikke ved Navnet paa, de ere alle ens. Kirken har 3 Skibe Pappernaklet bærer [bæres] af 4 Paafyr [Porfyr] Søi

[Opslag 10]

[ler] med rig forgyldt Gesims deri staaer en Paafyr [Porfyr] Alter lig en Sarkophag med mange Kandelabre. I Triumf Buen derover, er Mosaikken saa gammel og mørk, at man næppe kan see den. Foran Tappernaklet ligger i en Fordybning, Statuen af en knælende Pave for sin Bede Pult, mange Lys brænde stadig foran.

15 Marts kørte vi til Palazzo Spada hvor vi saae Pompeius Statue, den H[o]vede godt, den staaer godt, men dens Ben have ingen Muskeler, men den er den antikke Statue hvorimod Cæsars myrdede Legeme rullede hen. Pompeius rækker den høire Haand ud overbevisende. I Rummet underneden var Aristoteles en siddende Statue ganske udmærket, antik, Hans Ansigt udtrykker ja man kan sige hans hele Figur, udtrykker de dybeste Tanker, men det maa være sørgmodige Tanker som beskjeftiger ham. Fader synes Carl burde have den i sit Glyptotek.

Endvidere 15 Marts toge vi fra Palazzo Spada (Der var en smuk Gaard med Statuer, men ingen Have at komme ind i) til Villa Farnesine den havde haft en deilig Have, men Regjæringen eller Comynen vilde have den til Tibrens Regulering, og havde derfor lagt Dæmninger faae Skrit fra Vinduerne, saa der var kun enkelte Træer tilbage. Der var kun 2 Værelser i Stueetagen at see, da Familien boede paa 1st Sal og havde de bedste Malerier der.

Lofterne vare det ene Værelse med Psyches Historie tegnet af Raffael og malet af Giulio Romano.

Det 2det Værelse havde Raffael malet sin Galathea.

Vattikan [Vatikan] Museet. Første Rum et græsk med Constantius hans Kone Helenas og hans Datters Constantias Aske i Paafyrkister

[Porfyrkister]. Indenfor en Rotunde med skønneste Mosaikgulv, med en uhyre Paafyr [Porfyr] Vase fra Diocletians Termer. Derom staaer Nerva Julia Domna Gattin des Septimius Severus, Plotina Gattin des Trajan, Juno Sospita et gammelt latinsk Culturbillede Claudius som Jupiter, Zeus Serapis, Nerva, En Havgud fundet ved Pozzuoli, Barberinisch Juno, Antinous Buste. Her-

cules colossal Statue von vergoldeter Bronze, Colosal Kopf des Hadrian fundet i hans Mausoleum Engelsburg, Ceres, Faustina Gemahlin der Antoninus Pius. Antinous als Bacchus. Zeusbuste von Otricoli der bedeutendste unter den erhaltenen Zeusbuste. 556 Perinax Genius des des Augustus.- Nu i ineste Rum [Nu i inderste Rum ?] en Række Portrætbuster . Laocoon Gruppe, der hebt seinen beiden Söhnen auf Gehe des (von ihm beleigten Apollon) von zwei Schlangen erwürgt wirdt nach Plinius einst im Palast des Tittus aufgestellt, von Michelangelo das Wunder der Kunst genannt. Meleager, Hermes Atrio Rotunde. In der Mitte eine Schale von Marmor (Pavonazzetto eine antike Windrose.

Forgaard (Attrio Quadrato In der Mitte der berühmte Torso des Herkules (Herakles.

Vores lille bronche Ariadna tidligere Cleopatra kaldet.

Der Braccionovo den wir jetzt betreten, hat einem Tonnengewölbe und wurde unter Pius VII erbaut. Augustus in Livias Haus gefunden besten Statue des Kaisers. Tittus mit seiner Toc[h]ter Julia gegenüber Diana, den schlafende Endumion erblickend. Euripides, der Tragiker, Demostenes, Pudicitia, Collosalgruppe des Nil von 16 spielenden Kindern Symbolen der 16 ??? die der Fluss auf..., umgeben an den hinten und den aussenseiten der Plinten humoristische Darstellung des Kampfes Pugmaeen mit Krokodillen und Nilpferden, gefunden bei S. Maria Sopra Minerva, Domitian

[Opslag 11]

3die Paaskedag gik Sophie og jeg til de mamertinske Fængsler. Først 8 Trin til en mørk Kirke Pjetto in Carcere, Fængslet, hvor der brændte en lille Lampe, og hvor der i en tilstødende Gang laa flere gamle Sjæle og bad. Tilvenstre i Foreviserens Stue førte 14 Trin ned i et mørkt Rum, som oplystes ved en Lampe, der siges det at Peter og Paulus have siddet, fængslet af Nero. En Trappe førte ned til et Rum underneden, der sagdes at en Kilde som er der sprang frem af Jorden

da Petrus vilde døbe Fangevogteren. Der vistes et Sted, hvori Muren de bleve klyngede op. Om Peter og Paulus have været i Rom er jo ikke bevist, men at Jugurtha og flere andre af Roms Fjender og Fanger have sidet i dette Stadtsfængsel endogsaa efter Republikkens Tid er bevist.

[opslag 12]

17 April gik Agnes og jeg til St Peter in Vincole og saae M. Angelos Moses med Lea og Rachel ved Siderne, smukke Figurer. 4re Karyatider bærer et Gesims oven paa er en mindre skjøn Opstilling. Kirken mindre betydelig dog skønne smaae Søiler, ved de smaae Altere. Derfra gik vi til Tittus Bade der var 9 meget høje Gange, Sale som dannede en Halvcirkel derved, at hver Sal var snevrere forinden ved den inderste Ende. I den sidste Gang var nogle Trin ned til Neros gyldne Huus, som han havde bykket [bygget] af Mecenas Villa, der var rester af Søile[r] Sokler. Indgangen havde været der, med en Brønd. Der vare tydelige Spor af fine udførte

Malerier, som endogsaa Raphael havde benyttet til sine Loc.....

[indlagt løsblad]

3die Paaske S og jeg gik til de mamertinske Fængsler første 8 Trin ned til et mørk Kirke Pjetto in Carcere hvor der brændte en lille Lampe til venstre fra den igjennem en Gang førte vel 18 Trin ned Hvor Peter og Paulus Billeder.. en underjordisk Rum som vistes som Peters og Paulus Fængslet, der var et onderneden hvor Kilden var som sprang ud af Jorden da Petrus vilde døbe Fangevogteren. Jugurtha en af Roms Fjender, er det vitterlig, at have siddet der, man saae en lille smal Trappe som førte fra Capitol derned. Peter der vistes et Sted hvor der var et Sprække hvori et Toug havde siddet der bleve de qualte. Derfra til Capitol Palatin Vi gik først til Tibers borg og derfra til Caligulas borg hvor man gaaer igjennem ud til den 2den side der seer man Porta Mugonis, derfra gik vi ind i den lange Gang hvor de sammensvorne dræbte Caligula den har sit musaik Gulv med en stribe ned af hvær Side, og skraae Lyshuller. Derfra kommer man i Livias Huus, som Carl kalder Germanikus Huus, og saae de smukke smaae Stuer og videre nogle Trin op til Domitians Bolig, hvor der i [næste løse ark]

De bedste Keisere

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Tittus, Vesbasian, Trajan, Hadrian, Antoninus Pius med Gemalinde
Faustina.

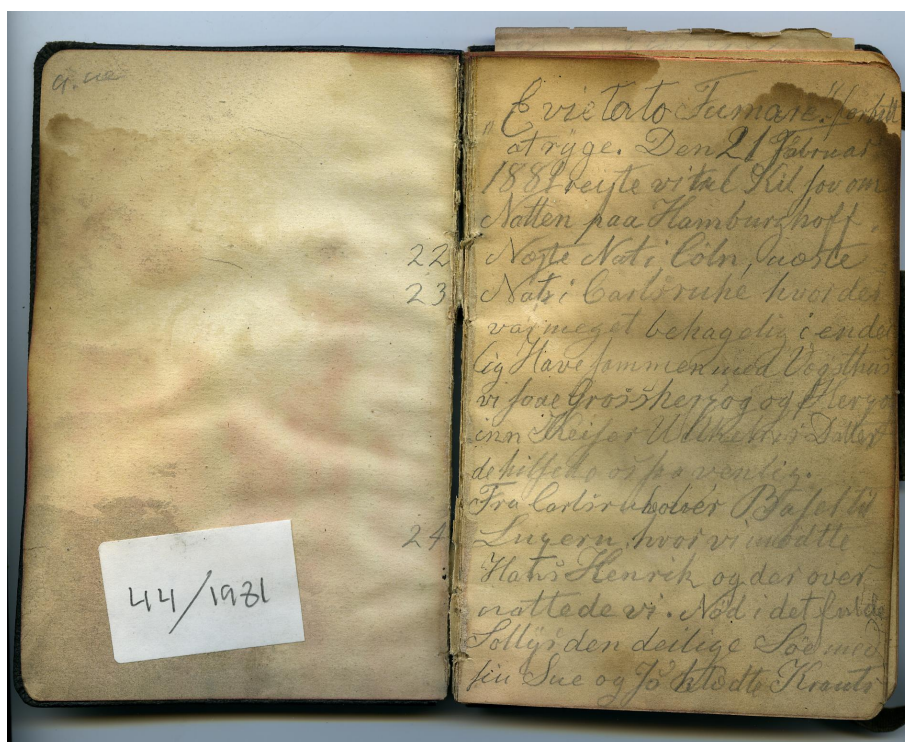
[dagbog bagfra]

Toget gaaer fra Veile Kl. 2 29 Minutter det som jeg skal med er i
Kiøbenhavn 10 Aften

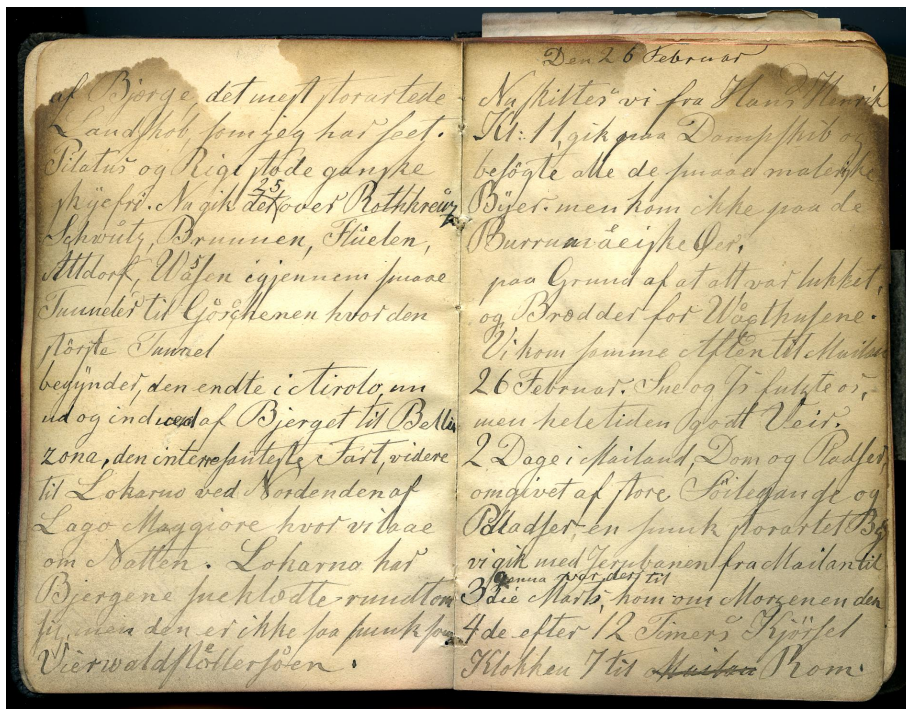
J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

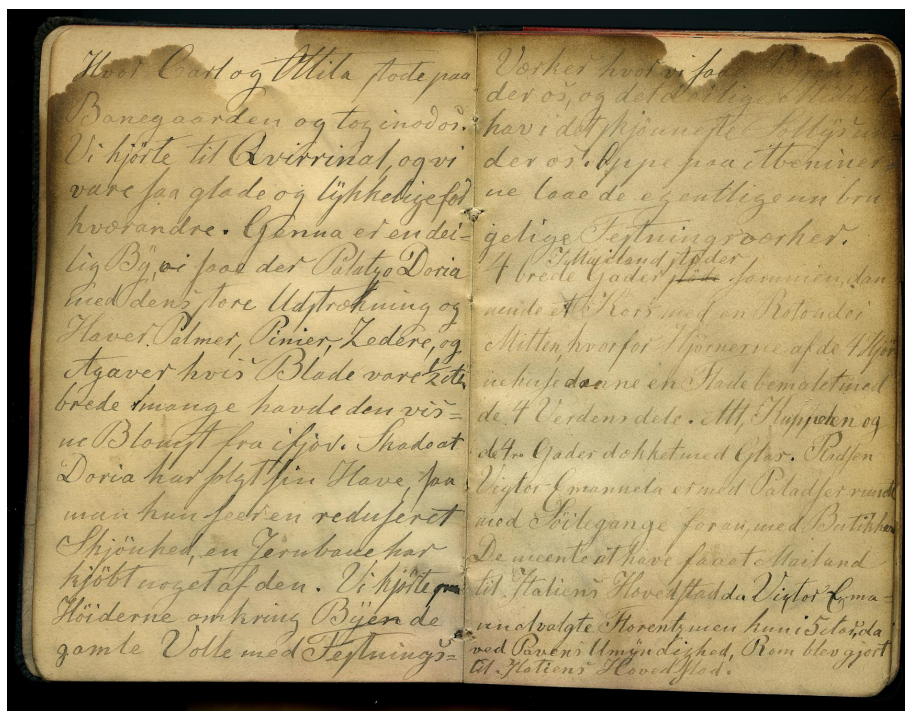

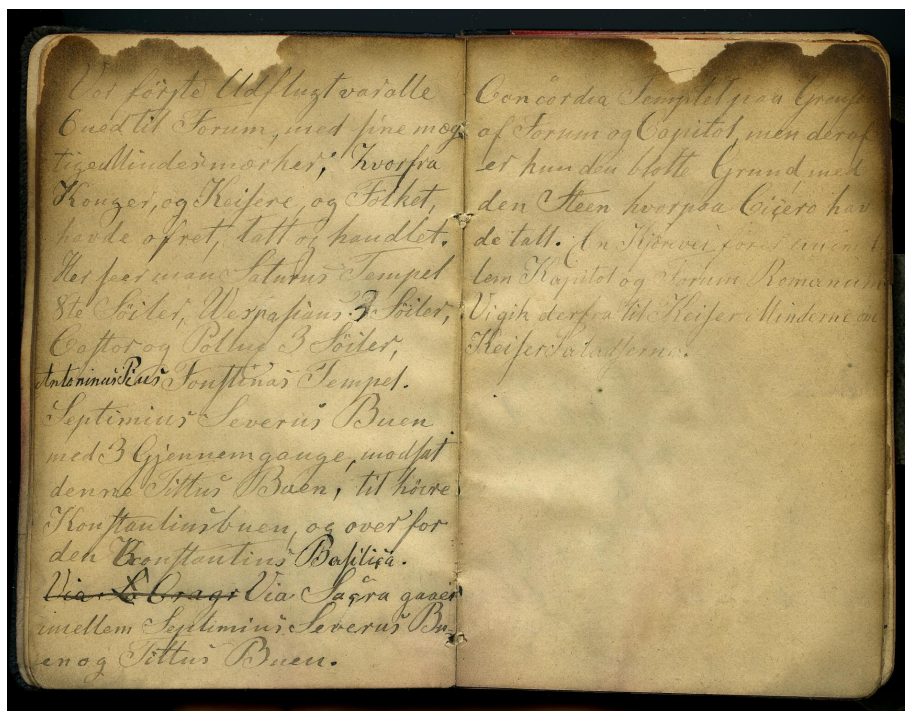
J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

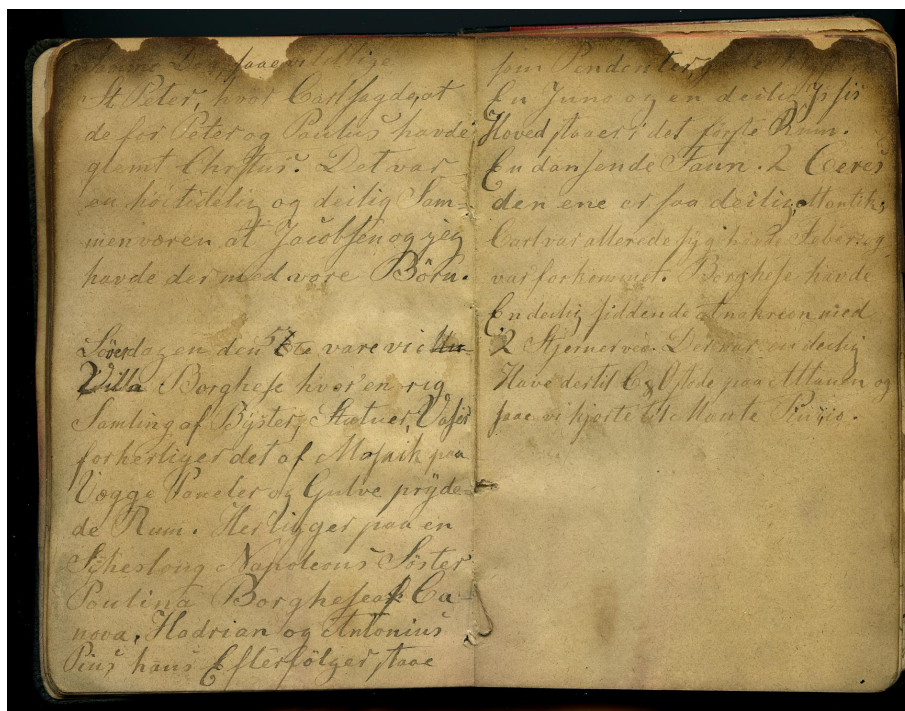
J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

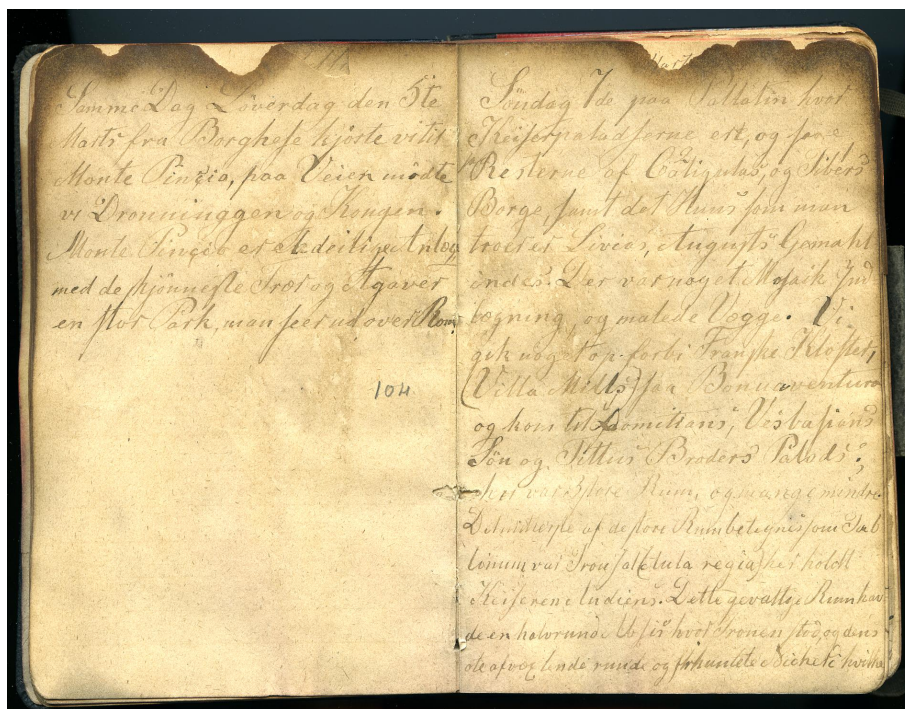

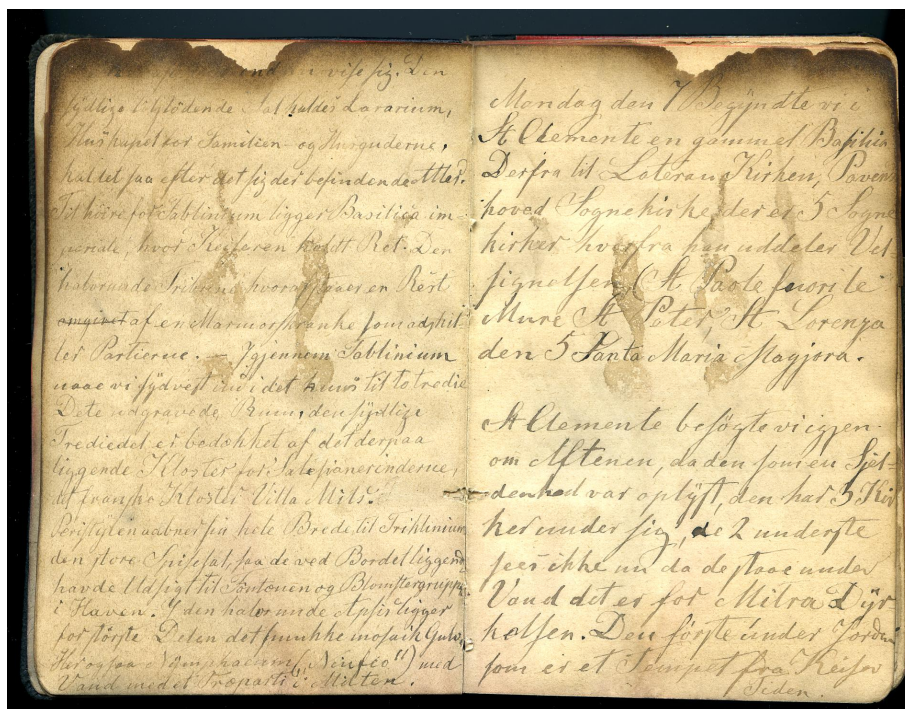

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

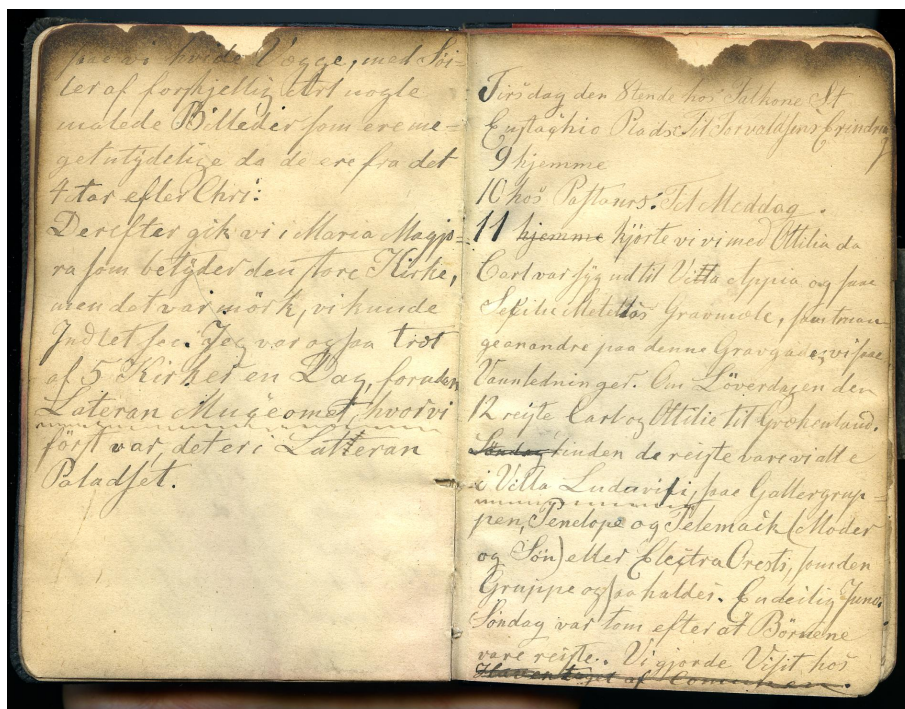

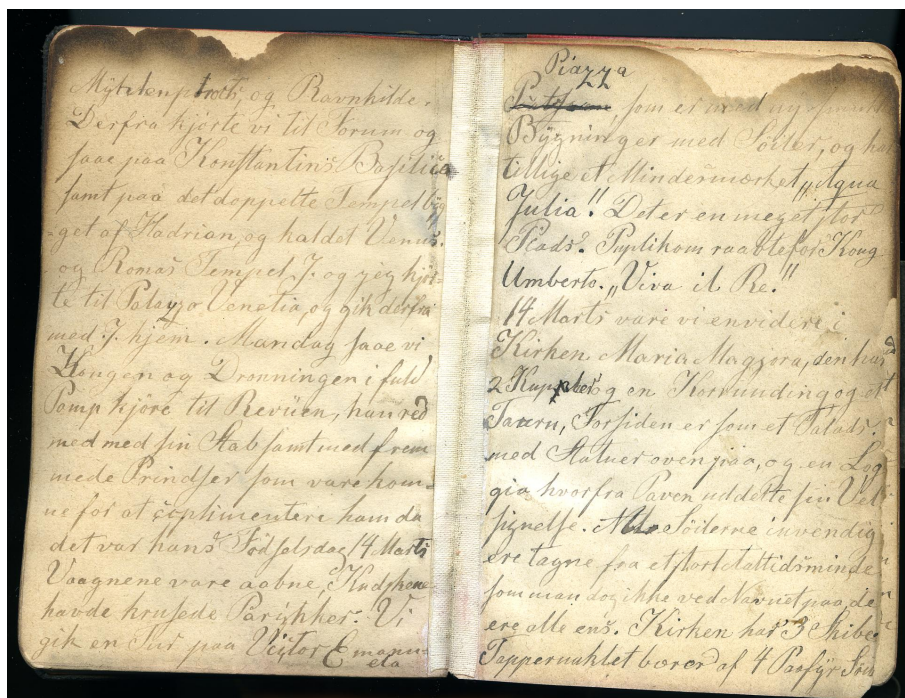
J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

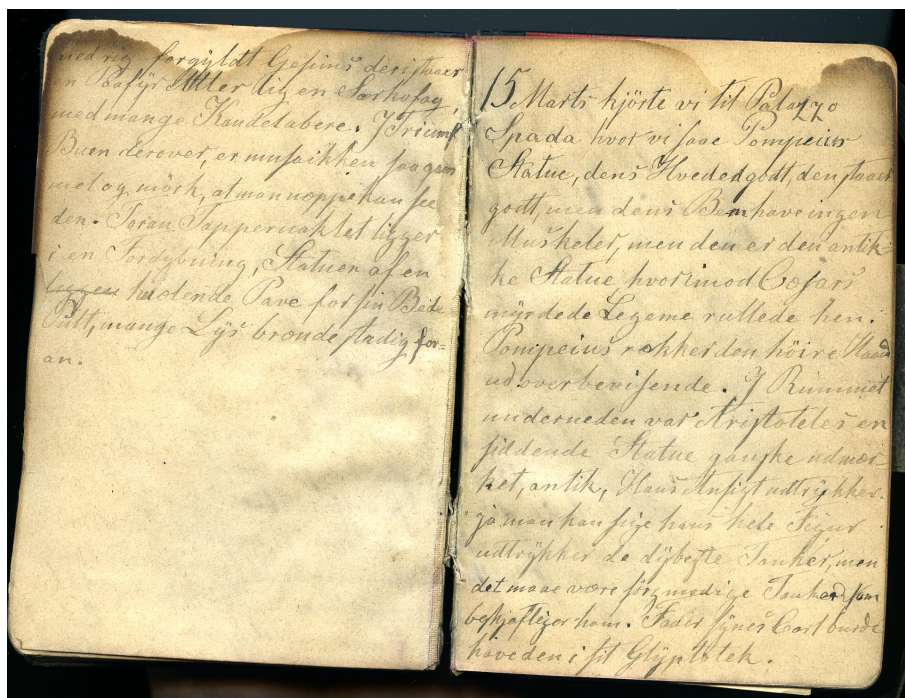
J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

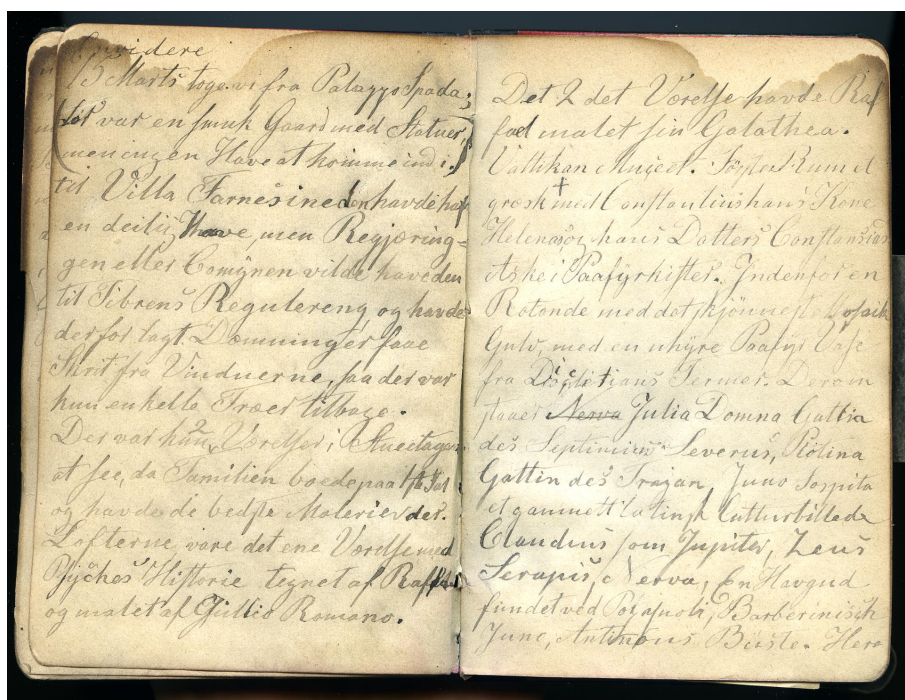

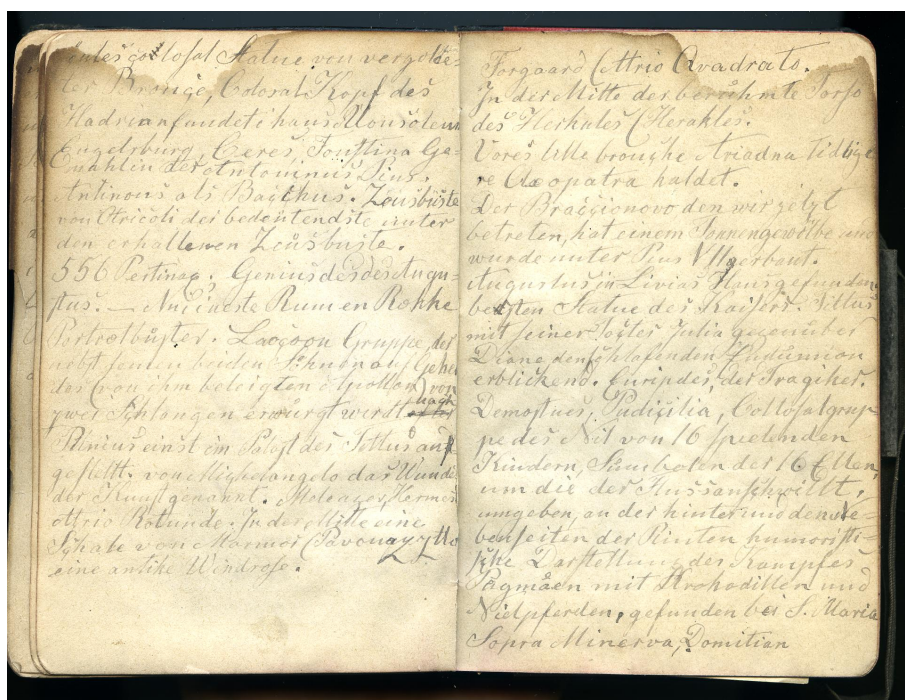

14
Mittelskulptur, og Rørhille.
Derfra hjørte vi til Forum og
saa paa Konstantins Basilica
samt paa det dobbelte Tempel
af Hadrian, og kaldet Venus
og Romas Tempel. I og jeg hjørte
til Palazzo Venezia, og gik derfra
med J. hjem. Mandag saae vi
Løngon og Dronningen i fuld
Tempel hjørte til Revien, han red
med med sin Hæb samt med frem
mede Prindser som vare kom
ne for at æphimenter ham da
det var hans Fødselsdag. H. Marti
Voagnene vare aabne. Hadphæ
harde krouede Parisker. Vi
gik en Tur paa Victor Emmanuel

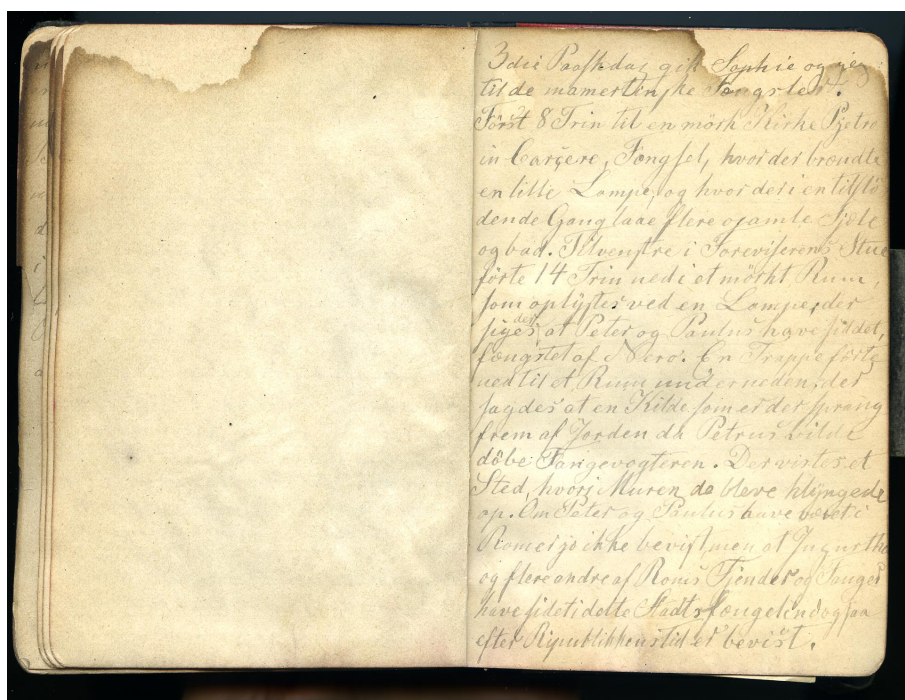
15
Piazza
L. som et stort og smukt
Begynder med Soler, og har
tillige et Mindesmærke paa
Julia. Der er en meget stor
Kreds. Tydelig kan ses Højskole
Umberto. "Viva il Re."
H. Marti vare vi envidere i
Kirken Maria Maggiore, den har
2 Klupstøt og en Skulptur og et
Tavern, Forpiden er som et Palads
med Stuet oven paa, og en Log
gia hvorfra Paven uddelte sin Vel
signelse. H. Støtterne inwendig
ere tagne fra et stort tættedominde
som man dog ikke ved Værket paa de
ere alle ens. Kirken har 3 Hæber
Tapperværelset borer af 4 Pæggst

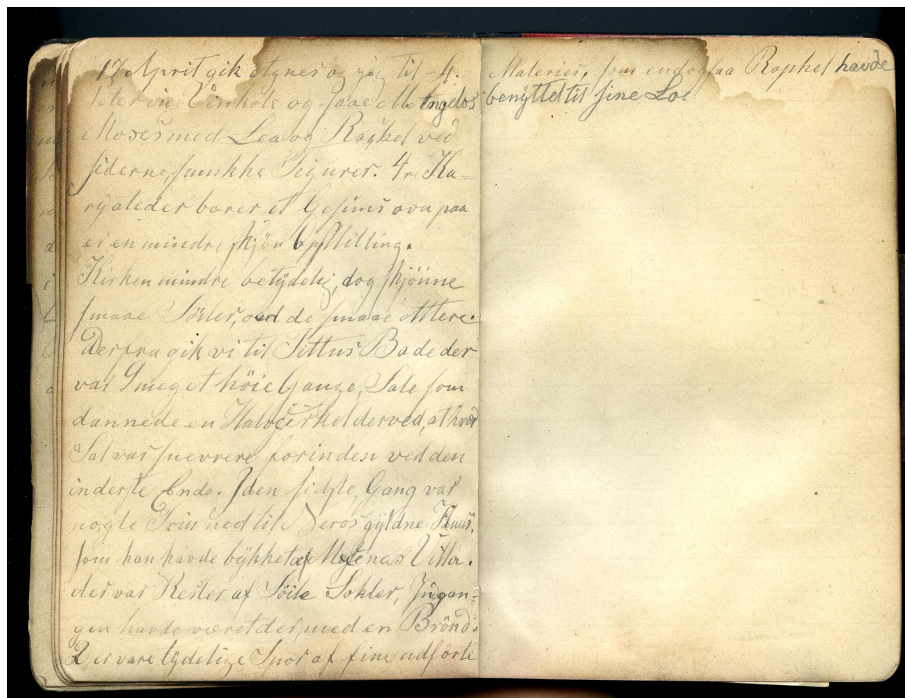

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

3die Paafe Lige, gik til de maaesttunge
+ Tonglet først ^{der} Trin ned til et mørk Kirke
Pietro in. Cartere hvor der brødte en lille
Lampe til venstre fra den i jennem en ^{der}
førte vel 16 Trin ned i et underjordisk ^{hvor Peter og Paulus Bødder}
som vi ser som Peters og Paulus Tonglet
der var et underuden hvor Kilden var som
sprang ud af Jorden da Peter vilde døde for
gevogteren. Ingenstaa en af Rom's fender
er det nu villerlig at have fiddet det man faa
en lille smal trappe som førte fra Capitol
dermed. Peter der var led et Hød hvor der var
et Sprøkke hvor et Sprog havde fiddet
der bleve de gratte. Derfra til Capitol
Pallatin Vi gik først til Tiberborg og derfra til
Caligularborg hvor man gaar igjennem
til den 2den Side der ser man Porta Mugia
derfra gik vi ind i den lange Gang hvor
de sammenfornede drøbte Caligula der har
sit maafrik Cykel med en Stribe ned af hver
Side, og kraae Ljor huller. Derfra kommer
man i Divias Huis, som Carl kalder Germa-
nikus Huis, og faa de smukke smaae Stuer
og videre nogle Trin op til Domitians Bolig,
hvor det i

De bedygte Keisere
Tittus, Vespasian,
Trajan, Hadrian,
Antoninus Pius med
Gemahinde Faustina

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

